

UCHWAŁA

Dnia 7 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Monika Koba (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku L. S. i P. T.

o sporządzenie nowego aktu urodzenia odnośnie małoletniego E.T.,

po rozstrzygnięciu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 grudnia 2021 r.,

zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy w K.

postanowieniem z dnia 7 lipca 2020 r., sygn. akt XI 1Ca (...),

"Czy na podstawie art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014r. Prawo o aktach stanu cywilnego możliwym jest domaganie się orzeczenia przez sąd sporządzenia nowego aktu urodzenia, po uprzednim prawomocnym obaleniu domniemania ojcostwa męża matki, czy też takie rozstrzygnięcie może zapaść jedynie w postępowaniu o obalenie domniemania ojcostwa, jak i czy w przypadku twierdzącej odpowiedzi w takim postępowaniu winien brać w charakterze uczestnika postępowania mężczyzna w stosunku do którego ojcostwo zostało zaprzeczone?"

podjął uchwałę:

Sąd opiekuńczy może - na podstawie art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 709) - postanowić o sporządzeniu nowego aktu urodzenia po prawomocnym zaprzeczeniu ojcostwa męża matki. Zainteresowanym w takiej sprawie jest także mężczyzna, którego ojcostwo zostało zaprzeczone (art. 510 § 1

k.p.c.). Jeżeli okaże się, że nie jest on uczestnikiem postępowania, sąd wezwie go do udziału w sprawie (art. 510 § 2 k.p.c.).

UZASADNIENIE

Zagadnienie prawne przedstawione Sądowi Najwyższemu wyłoniło się w sprawie, w której postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy w K. oddalił wniosek L.S. i P.T. o sporządzenie nowego aktu urodzenia dla małoletniego E.T.

Ustalił, że prawomocnym wyrokiem z dnia 22 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w K. orzekł rozwód małżeństwa zawartego w dniu 8 lipca 2006 r. między G. K. a L. K. z domu S. W dniu 23 listopada 2016 r. urodził się małoletni E., dla którego w dniu 1 grudnia 2016 r. został sporządzony akt urodzenia, gdzie wpisano: nazwisko „K.”, a jako ojca „G.K.”. Prawomocnym postanowieniem z dnia 26 września 2017 r. w sprawie z powództwa L. S. przeciwko G. K. i małoletniemu E. K. o zaprzeczenie ojcostwa Sąd Rejonowy w S. ustalił, że G. K. nie jest ojcem małoletniego E.K. W orzeczeniu tym Sąd nie nakazał sporządzenia nowego aktu urodzenia dla małoletniego.

W dniu 18 grudnia 2017 r. na podstawie art. 61 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 709 – dalej: „Prawo o aktach stanu cywilnego” lub „p.a.s.c.”) w akcie urodzenia małoletniego E. K. wpisano nazwisko „S.” i na wniosek matki imię „P.”, jako imię ojca dziecka. W dniu 30 maja 2018 r. przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w K. P.T. uznał ojcostwo dziecka i w akcie urodzenia w miejsce dotychczasowych danych, jako nazwisko dziecka wpisano „S. – T.”

Postanowieniem z dnia 20 marca 2018 r. Sąd Rejonowy w K. oddalił wniosek L. S., P. T. i E. T. o unieważnienie aktu urodzenia małoletniego E. K. oraz sporządzenie nowego aktu urodzenia dla E. K. Postanowieniem z dnia 8 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w K. orzekając na skutek apelacji wnioskodawców uchylił zaskarżone postanowienie w części dotyczącej żądania sporządzenia nowego aktu

urodzenia E. K. i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania, a w pozostałym zakresie oddalił apelację. Stwierdził, że prawomocne zaprzeczenie ojcostwa nie stanowi – zgodnie z art. 39 p.a.s.c. – podstawy do unieważnienia aktu urodzenia małoletniego. Uwzględnienie apelacji w części dotyczącej sporządzenia nowego aktu urodzenia nastąpiło natomiast wobec nie rozważenia przez Sąd pierwszej instancji, czy istnieją podstawy do uwzględnienia w tym zakresie żądania.

Sąd Rejonowy rozpoznając w tym zakresie sprawę ponownie i oddalając wnioski, stanął na stanowisku że sporządzenie nowego aktu urodzenia dziecka na podstawie art. 67 ust. 1 p.a.s.c. jest dopuszczalne wyłącznie w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa męża matki. Jeżeli sąd nie postanowił o sporządzeniu nowego aktu urodzenia, a wnioskodawcy w sprawie tej się tego nie domagali, ani nie wystąpili o uzupełnienie postanowienia, do aktu urodzenia dołącza się jedynie wzmiankę dodatkową w zakresie danych wynikających z orzeczenia sądu (art. 67 ust. 3 p.a.s.c.).

Podczas rozpoznawania apelacji wnioskodawców Sąd Okręgowy w K. powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w zagadnieniu prawnym, przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia na podstawie art. 390 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Problem przedstawiony przez Sąd Okręgowy dotyczy tego, czy możliwe jest domaganie się – na podstawie art. 67 ust. 1 p.a.s.c. – orzeczenia przez sąd o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka, po uprzednim prawomocnym obaleniu domniemania ojcostwa męża matki, czy też takie rozstrzygnięcie może zapaść wyłącznie w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa. W przypadku przyjęcia, że postępowanie takie może być przeprowadzone po prawomocnym zakończeniu sprawy o zaprzeczenie ojcostwa, powstaje także zagadnienie czy jego uczestnikiem jest również mężczyzna, którego ojcostwo zostało zaprzeczone.

Stan cywilny to sytuacja prawna osoby wyrażona przez cechy ją indywidualizujące, kształtowana przez zdarzenia naturalne, czynności prawne, orzeczenia sądów lub decyzje organów, stwierdzona w akcie stanu cywilnego. Prawo o aktach stanu cywilnego reguluje zasady i tryb rejestracji stanu cywilnego

oraz dokonywania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, ma zatem – w odniesieniu do stanu cywilnego - charakter rejestracyjny – dokumentujący (por. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1994 r., III CZP 99/94, OSNC 1995, nr 3, poz. 41)

Postanowienie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka po obaleniu domniemania pochodzenia dziecka od męża matki nie ma charakteru orzeczenia kształtującego stan cywilny. Charakter kreacyjny ma wyrok zaprzeczający ojcostwo, który jest zdarzeniem kształtującym sytuację prawną dziecka. Na jego skutek mężczyzna przestaje być ojcem dziecka w obliczu prawa. Ojciec dziecka staje się nieznanym, dopuszczalne staje się więc ustalenie ojcostwa innego mężczyzny, czy to przez uznanie ojcostwa czy to przez orzeczenie sądu. Oznacza to także, że prawa, z których dziecko korzystało do czasu obalenia domniemania z art. 62 k.r.o. w rzeczywistości nigdy mu nie przysługiwały (por. m.in. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna – z dnia 11 października 1982 r., III CZP 22/82, OSNCP 1983, nr 1, poz. 2 i uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 1980 r., III CZP 6/80, OSNCP 1980, nr 9, poz. 159).

Na gruncie ustawy z dnia 29 września 1986 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2011 r., Nr 212, poz. 1264, ze zm. – dalej: „d.p.a.s.c.”) nie było możliwości sporządzenia dla dziecka nowego aktu urodzenia w przypadku zaprzeczenia ojcostwa. Wpisywano wówczas jedynie - na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu - do aktu urodzenia wzmiankę dodatkową (art. 45 d.p.a.s.c.) zawierającą dane wymienione w art. 42 ust. 2 d.p.a.s.c. Istniała także możliwość transponowania do aktu zmian w formie wzmianki dodatkowej, jeżeli po jego sporządzeniu wystąpiły zdarzenia, które miały wpływ na jego treść lub ważność (art. 21 d.p.a.s.c.).

Możliwość taką wprowadzono dopiero na mocy ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego. Zgodnie z art. 67 ust. 1,3,4,5,6,7 p.a.s.c. w przypadku obalenia domniemania ojcostwa męża matki sporządza się nowy akt urodzenia, jeżeli sąd opiekuńczy tak postanowi. Jeżeli sąd nie postanowił o sporządzeniu nowego aktu urodzenia, do aktu urodzenia dołącza się wzmiankę dodatkową w zakresie danych wynikających z orzeczenia sądu. W przypadku sporządzenia nowego aktu urodzenia do dotychczasowego aktu urodzenia, który

nie podlega ujawnieniu, dołącza się wzmiankę dodatkową o sporządzeniu nowego aktu urodzenia. Jeżeli w chwili sporządzenia nowego aktu urodzenia nie nastąpiło uznanie ojcostwa ani sądowe ustalenie ojcostwa, w akcie urodzenia jako imię ojca zamieszcza się imię wskazane przez matkę dziecka, a w razie braku takiego wskazania w akcie urodzenia zamieszcza się jako imię ojca imię wskazane przez urzędnika stanu cywilnego; jako nazwisko ojca i jego nazwisko rodowe zamieszcza się nazwisko matki z chwili urodzenia dziecka, z adnotacją o zamieszczeniu nazwiska matki i wybranego imienia jako danych ojca. Odpis zupełny dotychczasowego aktu urodzenia wydaje się wyłącznie na żądanie sądu i na wniosek dziecka po osiągnięciu przez nie pełnoletniości wraz z dokumentami z akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego w formie dokumentu elektronicznego, kopii lub wydruku dokumentu elektronicznego poświadczonego za zgodność z oryginałem przez kierownika urzędu stanu cywilnego.

Z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że wprowadzenie tego rozwiązania miało na celu usunięcie z oficjalnych dokumentów dotyczących pochodzenia dziecka danych mężczyzny, którego z danym dzieckiem nie wiąże więź ojcostwa lecz wyłącznie domniemanie prawne wynikające z art. 62 k.r.o. W toku prac legislacyjnych wskazywano, że przyjęty system wzmianek dodatkowych dołączonych do aktów stanu cywilnego powoduje, że w odpisie zupełnym aktu urodzenia, stanowiącym powtórzenie treści aktu, będzie ujawniona informacja o zmianach w zakresie filiacji dziecka, a zwłaszcza obalenia domniemania ojcostwa męża matki, co jest kwestionowane z perspektywy zabezpieczenia właściwych standardów ochrony danych osobowych. Stwierdzono, że z tego właśnie względu dopuszczono, w sposób tożsamy do przysposobienia sporządzenie nowego aktu urodzenia dziecka w sprawach związanych z zaprzeczeniem ojcostwa, o ile sąd opiekuńczy tak postanowi, a także przyjęto analogiczne rozwiązania w zakresie udostępniania dotychczasowego aktu urodzenia (druk sejmowy nr 2620, Sejm VII Kadencji).

Rozwiązanie to nie prowadzi do całkowitego usunięcia udokumentowanego formalnie związku dziecka z domniemanym ojcem (mężem matki). Dotychczasowy akt urodzenia nie podlega bowiem skreśleniu, zarówno dziecko po dojściu do pełnoletniości (art. 67 ust. 7), jak i sąd w sprawach o niesprecyzowanym zakresie

przedmiotowym (art. 67 ust. 6), mogą uzyskać odpis dotychczasowego aktu urodzenia pozwalającego ustalić dane mężczyzny do którego odnosiło się zaprzeczenie ojcostwa. Jego dane są jednak mniej dostępne niż przy pozostawieniu w obrocie prawnym pierwotnego aktu urodzenia.

Przedstawione zagadnienie – powstałe na gruncie nowego stanu prawnego - nie było dotąd przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego.

W literaturze przedmiotu wyrażono – bez bliższego uzasadnienia – pogląd, że o tym, czy należy sporządzić nowy akt urodzenia, decyduje sąd w orzeczeniu dotyczącym obalenia ojcostwa dziecka, z czym miałyby się wiązać powinność sądu rozstrzygnięcia tej kwestii w postępowaniu z powództwa o zaprzeczenie ojcostwa.

Prezentowane jest jednak także stanowisko, że w przedmiocie sporządzenia nowego aktu urodzenia sąd powinien orzekać po prawomocnym zakończeniu postępowania o zaprzeczenie ojcostwa. Na jego poparcie argumentuje się, że orzekanie w przedmiocie sporządzenia nowego aktu urodzenia jest wprawdzie pochodną zaprzeczenia ojcostwa, ale nie działa tu mechanizm koniecznej wzajemności. Ponadto literalna wykładnia art. 67 ust. 1 p.a.s.c. wskazuje, że orzekanie w przedmiocie sporządzenia nowego aktu urodzenia musi być niejako dokonane, a nie dopiero móc się przy okazji orzekania o sporządzeniu nowego aktu urodzenia, równolegle do niego.

Opowiedzieć należy się za rozwiązaniem, że sąd opiekuńczy może, jeżeli uzna to za celowe - na podstawie art. 67 ust. 1 p.a.s.c. – postanowić o sporządzeniu nowego aktu urodzenia zarówno orzekając o zaprzeczeniu ojcostwa, jak i po prawomocnym zaprzeczeniu ojcostwa męża matki w oddzielnym postępowaniu nieprocesowym wszczętym na wniosek uprawnionego podmiotu lub z urzędu (art. 570 w zw. z art. 506 k.p.c.). Za przyjęciem takiego stanowiska przemawia literalna, systemowa, a także funkcjonalna wykładnia art. 67 ust. 1 p.a.s.c.

W przepisach kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie ma osobnych unormowań, które stanowiłyby podstawę orzekania w analizowanej sytuacji o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka, a wyłączną taką podstawą jest art. 67 ust. 1 p.a.s.c. Przepis ten nie kreuje obowiązku sądu orzekania o nowym akcie

urodzenia w każdym przypadku, w którym podważono i wyeliminowano domniemanie z art. 62 k.r.o., a nadaje tej kompetencji charakter fakultatywny.

Przesłanki do uporządkowania dokumentacji dziecka przez sporządzenie nowego aktu urodzenia mogą się pojawić bezpośrednio przy orzekaniu o zaprzeczeniu ojcostwa, a mogą się zaktualizować dopiero po jego prawomocnym zakończeniu. Brak normatywnej konieczności wspólnego, łącznego zaistnienia, orzeczenia o zaprzeczeniu ojcostwa i orzeczenia o sporządzeniu nowego aktu urodzenia, podważa tezę o potrzebie łączenia ich w jednym postępowaniu sądowym. Taki kierunek wykładni potwierdza brzmienie analizowanego przepisu z którego nie wynika, by sąd miał orzec o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka jednocześnie z uwzględnieniem powództwa o zaprzeczeniu ojcostwa.

Nie ma jednak także podstaw do twierdzenia, że orzeczenie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia może nastąpić wyłącznie po prawomocnym zakończeniu postępowania o zaprzeczeniu ojcostwa, z uwagi na to, że tylko orzeczenie prawomocne może wywoływać skutki w sferze kształtowania treści aktu stanu cywilnego, a prawomocne przesądzenie, że mąż matki nie jest biologicznym ojcem dziecka jest warunkiem *sine qua non* tego, by rozpatrywać kwestię sporządzania nowego aktu urodzenia, co z natury rzeczy musi mieć charakter następczy. Takie rozdzielanie orzeczenia o zaprzeczeniu ojcostwa i orzeczenia o sporządzeniu nowego aktu urodzenia jest bezpodstawne, nie ma bowiem wątpliwości, że orzeczenie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia jest warunkowane uprawomocnieniem się wydanego łącznie z nim orzeczenia o zaprzeczeniu ojcostwa. Tego rodzaju wzajemne uwarunkowanie rozstrzygnięć sądu wydanych w ramach jednego orzeczenia występuje wielokrotnie (np. sprawy o rozwód).

Za przyjętym rozwiązaniem przemawia także zaakcentowanie przez ustawodawcę, że czynność decyzyjna w postaci sporządzenia nowego aktu urodzenia dla małoletniego jest dokonywana w formie postanowienia „sporządza się nowy akt urodzenia, jeżeli sąd opiekuńczy tak postanowi”. Z jednej strony nie stoi to na przeszkodzie orzeczeniu o sporządzeniu nowego aktu urodzenia w rozpoznawanej w trybie procesowym, w postępowaniu odrębnym sprawie o zaprzeczenie ojcostwa (art. 453 – 458 k.p.c.), przenikanie trybów postępowania jest bowiem przez ustawodawcę stosowane w sprawach, w których celowe jest

kompleksowe rozstrzygnięcie (np. sprawy działowe, rozwodowe). Podstawy takie mogą zaistnieć w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa, gdzie sąd – kierując się dobrem dziecka – może jednocześnie postanowić o sporządzeniu nowego aktu urodzenia. Z drugiej strony ustawodawca nie zdecydował o obligatoryjnym sprzężeniu tych dwóch trybów postępowania, co oznacza że nie ma żadnych przeszkód, by sąd opiekuńczy orzekał w tym przedmiocie po prawomocnym zakończeniu sprawy o zaprzeczenie ojcostwa w trybie nieprocesowym.

Niecelowe jest odwoływanie się w tym kontekście – na poparcie poglądu przeciwnego - do analogii z innych regulacji Prawa o aktach stanu cywilnego, odnoszą się one bowiem do innych sytuacji, w których orzeczenie o sporządzeniu aktu urodzenia jest wydawane łącznie z wydaniem orzeczenia o przysposobieniu (art. 71, art. 72 ust. 2 p.a.s.c.). Oceny tej nie zmienia także nawiązanie w uzasadnieniu projektu ustawy wprowadzającej instytucję z art. 67 p.a.s.c. do przysposobienia. Nastąpiło to bowiem jedynie w kontekście zaakcentowania, że także na gruncie tego mechanizmu dopuszcza się możliwość sporządzenia nowego aktu urodzenia.

Za przyjętym rozwiązaniem przemawia także treść art. 67 ust. 5 p.a.s.c. przewidującego zasady sporządzania nowego aktu urodzenia w sytuacji, gdy ma to miejsce przed uznaniem ojcostwa lub sądowym ustaleniem ojcostwa. Przyjęcie, że orzeczenie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia miałoby nastąpić łącznie z orzeczeniem o zaprzeczeniu ojcostwa powodowałoby, że byłby to tylko akt przejściowy. Ograniczałby się do usunięcia z treści dokumentu wpisu o domniemanym ojcostwie męża matki. W razie późniejszego uznania ojcostwa lub prawomocnego ustalenia ojcostwa akt urodzenia i tak zostałby uzupełniony – zgodnie z art. 66 ust. 1 p.a.s.c. – o wzmiankę dodatkową. Z perspektywy celów, które chciał uzyskać ustawodawca, orzekanie o sporządzeniu aktu urodzenia w wyroku zaprzeczającym ojcostwo, przed zakończeniem postępowania o ustalenie ojcostwa lub przed uznaniem ojcostwa nie pozwalałoby na ich realizację.

Uniemożliwiłoby także biologicznemu ojcu, który uznał dziecko lub którego ojcostwo zostało ustalone, wdrożenie postępowania o sporządzenie nowego aktu urodzenia dziecka mimo, że nie był on stroną w postępowaniu o zaprzeczenie ojcostwa i zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego nie mógł w tym

postępowaniu zgłosić interwencji ubocznej (por. m.in. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 1956 r., 4 CR 1039/55, OSN 1957, poz. 52). Tymczasem może on oczekiwać, że jego ojcostwo będzie wynikało z aktu urodzenia dziecka, bez potrzeby sięgania do wzmianek dodatkowych. Może być również zainteresowany, podobnie jak matka dziecka, usunięciem wpisów wskazujących na pozamałżeńskie pochodzenie dziecka. W takich sytuacjach znacznie bardziej celowe będzie orzeczenie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka po ustaleniu lub uznaniu ojcostwa.

Dostrzeżenia także wymaga, że przyjęcie, iż orzeczenie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka jest możliwe jedynie w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa uniemożliwiłoby skorzystanie z nowej regulacji prawnej – która w zamierzeniu ustawodawcy ma zabezpieczać właściwy standard ochrony danych osobowych - we wszystkich tych przypadkach, gdy postępowanie w sprawie o zaprzeczenie ojcostwa zostało zakończone przed wejściem w życie art. 67 ust. 1 p.a.s.c. Z przepisów przejściowych ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego nie wynika, by art. 67 ust. 1 p.a.s.c. nie mógł być zastosowany do dziecka, któremu sporządzono akt urodzenia bazujący na następnie obalonym domniemaniu ojcostwa, przed wejściem w życie nowej ustawy (1 marca 2015 r.), a nie ma podstaw normatywnych by różnicować w tym zakresie sytuację prawną dzieci urodzonych przed i po 1 marca 2015 r. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1987 r., III CZP 32/87, OSNCP 1988, nr 11, poz.151).

Na przeszkodzie stosowaniu do dokumentów sporządzonych przed 1 marca 2015 r. nowej ustawy nie stoi zasada *lex retro non agit* (art. 3 k.c.). Wydane na podstawie art. 67 ust. 1 p.a.s.c. postanowienie o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka zmierza bowiem jedynie do uporządkowania dokumentacji dziecka, dotyczy zatem kwestii techniczno – organizacyjnych, przez większe „utajnienie” danych domniemanego ojca, którego ojcostwo zostało zaprzeczone.

Drugie zagadnienie ogniskuje się wokół problemu kręgu uczestników postępowania o sporządzenie nowego aktu urodzenia.

Warunkiem uczestniczenia w postępowaniu nieprocesowym jest bycie zainteresowanym w sprawie, czyli bycie podmiotem, którego praw dotyczy wynik

postępowania. Konieczne jest także dokonanie aktu procesowego w postaci bądź wzięcia udziału w sprawie z własnej inicjatywy, bądź wezwania przez sąd do wzięcia udziału w sprawie (art. 510 § 2 zd. pierwsze k.p.c.).

Interes prawny – w rozumieniu art. 510§ 1 k.p.c., jako kategoria prawna powinien być natomiast oceniany obiektywnie w świetle tego, czy wynik postępowania oddziałuje rzeczywiście na prawa danej osoby, a nie wynika jedynie z jej subiektywnego przekonania. Zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie – na gruncie art. 510§ 1 k.p.c. - utrwalilo się jego szerokie rozumienie. Jest to wynikiem założeń ustawodawczych, że ze względu na trudności z rozróżnieniem na interes bezpośredni i pośredni, powinno się go ujmować stosunkowo szeroko. Zainteresowane w sprawie są zatem nie tylko osoby, których prawa i obowiązki są przedmiotem rozpoznania i rozstrzygnięcia, ale także te, w sferze prawnej, których orzeczenie wywrze skutek, także wtedy, gdy ich interes wiąże się z przedmiotem postępowania jedynie pośrednio, co dotyczy głównie spraw o prawa niemajątkowe. Jest to pochodna dostrzeganej specyfiki postępowania nieprocesowego, w którym interes prawny nie wynika z reguły, tak jak w procesie, z naruszenia lub zagrożenia sfery prawnej wnioskodawcy, lecz z pewnych zdarzeń prawnych, wywołujących potrzebę uregulowania wiążących się z nimi stosunków prawnych (por. m.in. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 października 1947 r., II C 374/47, OSNC 1948, nr 2, poz. 48, uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 1981 r., III CZP 2/81, OSNCP 1981, nr 8, poz. 144 i z dnia 13 maja 2016 r., III CZP 9/16, OSNC 207/3, poz. 30 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1971 r., III CRN 271/71, OSNCP 1972, nr 2, poz. 41, z dnia 17 grudnia 1998 r., II CKN 699/98, niepubl., z dnia 18 czerwca 1999 r., I CKN 541/99, OSNC 2000, nr 5, poz. 85, z dnia 12 marca 2010 r., III CZ 4/10, niepubl., z dnia 4 stycznia 2012 r., III CZ 78/11, niepubl., i z dnia 8 sierpnia 2012 r., I CZ 79/12, niepubl.)

Rozstrzygając ten problem z jednej strony należy mieć na względzie szerokie rozumienie interesu prawnego – o którym mowa w art. 510§ 1 k.p.c. – a z drugiej strony zagrożenia dla spokoju i stabilizacji rodziny, związane ze zbytnim poszerzeniem kręgu zainteresowanych podmiotów w tego rodzaju sprawach. W konsekwencji przyjąć należy, że zainteresowanymi w sprawie o sporządzenie nowego aktu urodzenia, a jednocześnie podmiotami legitymowanymi do złożenia

wniosku są wszystkie osoby, których dane figurują w pierwotnym akcie urodzenia dziecka lub mają być uwidocznione ewentualnie pominięte w nowym akcie.

Mimo, że mąż matki, którego ojcostwo zostało zaprzeczone od daty uprawomocnienia się orzeczenia wydanego w tym przedmiocie, nie jest już ojcem dziecka, nie można mu odmówić interesu prawnego w zakresie udziału w postępowaniu, które dotyczy jego danych osobowych i będzie rozstrzygać w jakim zakresie, w związku z uwzględnieniem lub oddaleniem wniosku o sporządzenie nowego aktu urodzenia dla dziecka, będą one dostępne.

Odwoływanie się na poparcie poglądu przeciwnego do analogii do treści art. 586 § 3 k.p.c. – zgodnie z którym – rodzice, którzy wyrazili zgodę na przysposobienie ich dzieci w przyszłości bez wskazania osoby przysposabiającego nie mogą wziąć udziału w postępowaniu, nie przekonuje. Jest to szczególna regulacja, której podstawa materialnoprawna wynika z art. 119¹ k.r.o. i istoty przysposobienia pełnego, opartego na zgodzie blankietowej na przysposobienie dziecka. Postępowanie dotyczące orzeczenia o sporządzeniu nowego aktu urodzenia dziecka ma odmienne funkcje. Mąż matki właśnie w związku z prawomocnym orzeczeniem o zaprzeczeniu ojcostwa, z reguły będzie bowiem zainteresowany usunięciem swoich danych z aktu urodzenia dziecka. Interes prawny wiąże się w tym przypadku z zapewnieniem odpowiedniego standardu ochrony jego danych osobowych i jego prawem do ochrony sfery życia prywatnego i rodzinnego. Jeżeli okaże się, że nie jest on uczestnikiem sąd wezwie go do wzięcia udziału w sprawie (art. 510 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak na wstępie.